

Kilder

Det er vanskelig å regne opp de arbeidene som har bidratt mest til semantikken slik den framtrer i dette heftet. Den er et resultat av et møysommelig dugnadsarbeid som mange hundre forskere fra ulike hold har deltatt i. Likevel er det visse navn som skiller seg ut. Men det sier seg selv at en liste med referanser som den som er satt opp nedenfor, må bli en tilfeldig blanding av likt og ulikt som mange ikke ytes rettferdighet av.

De som har betydd mest, faller i flere grupper. For det første er mye av grunnen lagt av logikere og filosofer som ikke primært har hatt naturlige språk for øye. Den semantiske teorien vi har i dag, er jo preget av logikk og står i stor gjeld til slike som har utviklet metoder som i neste omgang har kunnet anvendes i lingvistikk. Noen, så som Gottlob Frege og Bertrand Russell, har faktisk også til en viss grad hatt naturlige språk i sikte. Og mange av fenomenene vi nå kjenner, har stått i fokus i analytisk filosofi i hundre år, slik at semantikken bygger på ideer fra før den ble en del av lingvistikk.

Så er det noen filosofiske logikere som har sett semantikk som en del av lingvistikk og som har stått sentralt i den revolusjonen som skjedde i slik semantikk rundt 1970. Tre navn peker seg ut: Richard Montague, David Lewis og Max Cresswell - forskere som har hatt stor innflytelse på feltet som helhet. De har òg bidratt sterkt til å belyse enkeltstående fenomener. Og det er mange, mange som har ført feltet framover på særskilte delfelt og som har oppnådd vellykte synteser på basis av klassiske ideer.

Kapittel 1, «Grensesnittet syntaks - semantikk», har Komposisjonalitet som kjerne, et grunnleggende prinsipp i logikk som også kalles Fregeprinsippet etter Frege. I en lingvistisk ramme tas begrepet opp til diskusjon hos Barbara Partee (1984).

Stoffet i kapittel 2 og 3 er i den grad felles gods for semantikere at det ikke lar seg gjøre å navnfeste det. Kapittel 4, som munner ut i «Nominalfrasens semantikk», skylder mye til Richard Montagues «The Proper Treatment of Quantification in Ordinary English» og til Jon Barwises og Robin Coopers artikkel fra 1981. § 5 handler dels om bestemte beskrivelser som beskrevet av Bertrand Russell i 1905 og av Hans Reichenbach i 1947, og dels om flertalls- og massetermer, et felt som først nylig er blitt behandlet, f.eks. av Jan Tore Lønning. For § 6 om betydningspostulater og leksikalske relasjoner er Montague-skolen ansvarlig for beskrivelsesapparatet, mens selve beskrivelsen grunner seg i strukturalistisk semantikk, som John Lyons er en sentral eksponent for (1977).

Kontekstteori - til dels emne for § 7 - har i dag en sterk drivkraft i Hans Kamp, som i 1981 grunnla Diskursrepresentasjonsteorien, som sammen med teorien til Irene Heim (1982) står sentralt i emnekretsen i § 12. En klassiker i samband med relative adjektiv i samme § 7 er samme Hans Kamp (1975), og den som grundigst har behandlet vaghet som lingvistisk fenomen, er Manfred Pinkal (1985). Tempus og aksjonsart - § 8 - fikk, som så mye annet, sitt gjennombrudd på 70-tallet, f.eks. hos Åqvist / Guenther (1978) og hos Taylor (1977). Forløpere er Reichenbach på tempus og Vendler på aksjonsart.

Både her og innen rammene av § 9 og § 11 står David Dowty (1979) sentralt. § 9 om modalitet har mye å takke filosofiske logikere som Saul Kripke og Jaakko Hintikka for. Analysen av modalverb er utviklet av Angelika Kratzer, og analysen av kondisjonaler står Robert Stalnaker (1968) og David Lewis (1973) bak. Lewis er også opphavsmann for anvendelsen på kausalitet (1973a).

Stoffet i § 10, (klassisk) kontekstteori, deiktiske fenomener, og om de dicto - de re, har David Kaplan som en vesentlig kilde, ved siden av Keith Donnellan. Ideen om dobbelt-indisering er utarbeidet av Krister Segerberg (1973). Presupposisjoner, § 11, har lang tradisjon i språkfilosofisk debatt, og den semantiske teorien som her er lagt til grunn, kan spores tilbake til Frege via Strawson (1950) og Bas van Fraassen. Fenomenene faktive verb og transformative verb er behandlet av Kiparsky og Kiparsky (1971) og av Cathrine Fabricius Hansen, henholdsvis.

Det siste kapitlet, om pragmatikk, har Austin, Searle og Grice som sine grunnsteiner. Noen andre navn er nevnt i teksten.

Referanser

Åqvist, Lennart / Franz Guentner. 1978. «Fundamentals of a Theory of Verb Aspect and Events within the setting of an Improved Tense Logic», i Guentner (ed.): *Studies in Formal Semantics*, Amsterdam. 167-199.

Austin, John. 1955. *How to Do Things with Words*. Cambridge.

Barwise, Jon / Robin Cooper. 1981. «Generalized Quantifiers and Natural Language», i *Linguistics and Philosophy* 4, 159-219.

Cresswell, Max. 1973. *Logics and Languages*. London: Methuen.

Donnellan, Keith. 1966. «Reference and Definite Descriptions», i *Philosophical Review* 75, 281-304.

Dowty, David. 1979. *Word Meaning and Montague Grammar*. Dordrecht: Reidel.

Fabricius-Hansen, Cathrine. 1983. «Wieder éin wieder? Zur Semantik von wieder», i Bäuerle (ed.): *Meaning, Use, and Interpretation of Language*, Berlin. 97-120.

Frege, Gottlob. 1892. «Über Sinn und Bedeutung», i *Zeitschrift für Philosophie und philosophische Kritik* 100, 25-50.

Gazdar, Gerald. 1979. *Pragmatics: Implicature, Presupposition, and Logical Form*. New York.

- Grice, Paul. 1967. «Logic and Conversation», i Cole og Morgan (eds.): *Speech Acts* (= Syntax and Semantics 3), New York: Academic Press (1975). 41-58.
- Groenendijk, Jeroen / Martin Stokhof. 1984. *Studies on the Semantics of Questions and the Pragmatics of Answers*. University of Amsterdam dissertation.
- Guenther, Franz. 1987. «Linguistic Meaning in Discourse Representation Theory», i Synthese 73, 569-598.
- Heim, Irene. 1983. «File Change Semantics and the Familiarity Theory of Definites», i Bäuerle et al. (eds.): *Meaning, Use, and Interpretation of Language*, Berlin. 164-189.
- Hintikka, Jaakko. 1969. *Models for Modalities*. Dordrecht: Reidel.
- Kamp, Hans. 1975. «Two Theories about Adjectives», i Keenan (ed.): *Formal Semantics of Natural Language*, Cambridge University Press: Cambridge, 123-155.
- Kamp, Hans. 1981. «A Theory of Truth and Semantic Representation», i Groenendijk (ed.): *Formal Methods in the Study of Language*, Amsterdam. 277-322.
- Kaplan, David. 1977. «Demonstratives», i Almog et al. (eds.): *Themes from Kaplan*, Oxford 1989.
- Kiparsky, Paul / Carol Kiparsky. «Fact», i Steinberg (ed.): *Semantics: an Interdisciplinary Reader in Philosophy, Linguistics, and Psychology*, Cambridge. 345-369.
- Klein, Ewan. 1980. «A Semantics for Positive and Comparative Adjectives», i Linguistics and Philosophy 4, 1-45.
- Kratzer, Angelika. 1981. «The Notional Category of Modality», i Eikmeyer (ed.): *Words, Worlds, and Contexts*, Berlin. 38-74.
- Kripke, Saul. 1972. «Naming and Necessity», i Davidson (ed.): *Semantics of Natural Language*, Dordrecht. 253-355.
- Lewis, David. 1970. «General Semantics», i Synthese 22, 18-67.
- Lewis, David. 1973. *Counterfactuals*. Blackwell: Oxford.
- Lewis, David. 1973a. «Causation», i Journal of Philosophy 70, 556-567.
- Lewis, David. 1979. «Scorekeeping in a Language Game», i Journal of Philosophical Logic 8, 339-359.

- Lyons, John. 1977. *Semantics 1 & 2*. Cambridge University Press: London.
- Lønning, Jan Tore. 1987. «Mass Terms and Quantification», i *Linguistics and Philosophy* 10, 1-52.
- Lønning, Jan Tore. 1989. *Some Aspects of the Logic of Plural Noun Phrases*. University of Oslo dissertation.
- Montague, Richard. 1974. *Formal Philosophy. Selected Papers of Richard Montague*. Yale University Press: New Haven.
- Partee, Barbara. 1970. «Opacity, Coreference, and Pronouns», i *Synthese* 21, 359-385.
- Partee, Barbara. 1984. «Compositionality», i Landman (ed.): *Varieties of Formal Syntax*, Dordrecht. 281-311.
- Pinkal, M. (1985) *Logik und Lexikon: die Semantik des Unbestimmten*. Berlin.
- Reichenbach, Hans. 1947. *Elements of Symbolic Logic*. New York: Macmillan.
- Russell, Bertrand. 1905. «On Denoting», i *Mind* 14, 479-493.
- Searle, John. 1969. *Speech Acts*. Cambridge.
- Searle, John. 1975. «Indirect Speech Acts», i Cole og Morgan (eds.): *Speech Acts* (= *Syntax and Semantics* 3), New York: Academic Press. 59-82.
- Segeberg, Krister. 1973. «Two-Dimensional Modal Logic», i *Journal of Philosophical Logic* 2, 77-96.
- Sperber, D. / D. Wilson. 1986. *Relevance: Communication and Cognition*. Oxford: Blackwell.
- Stalnaker, Robert. 1968. «A Theory of Conditionals», i Rescher (ed.): *Studies in Logical Theory*, Oxford. 98-112.
- Strawson, Peter. 1950. «On Referring», i *Mind* 59, 320-344.
- Taylor, Barry. 1977. «Tense and Continuity», i *Linguistics and Philosophy* 1, 199-220.
- van Fraassen, Bas. 1968. «Presupposition, Implication, and Self-Reference», i *Journal of Philosophy* 65, 136-152.
- Vendler, Zeno. 1967. *Linguistics in Philosophy*. Cornell University Press.